

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

PEDAGOŠKI INŠTITUT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

»Krepitev socialnih in državljanskih kompetenc strokovnih delavcev«

Le z drugimi smo

Dr. Mirjam Milharčič Hladnik
ZRC SAZU

Ženske in otroci kot selivci skozi zgodovino

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

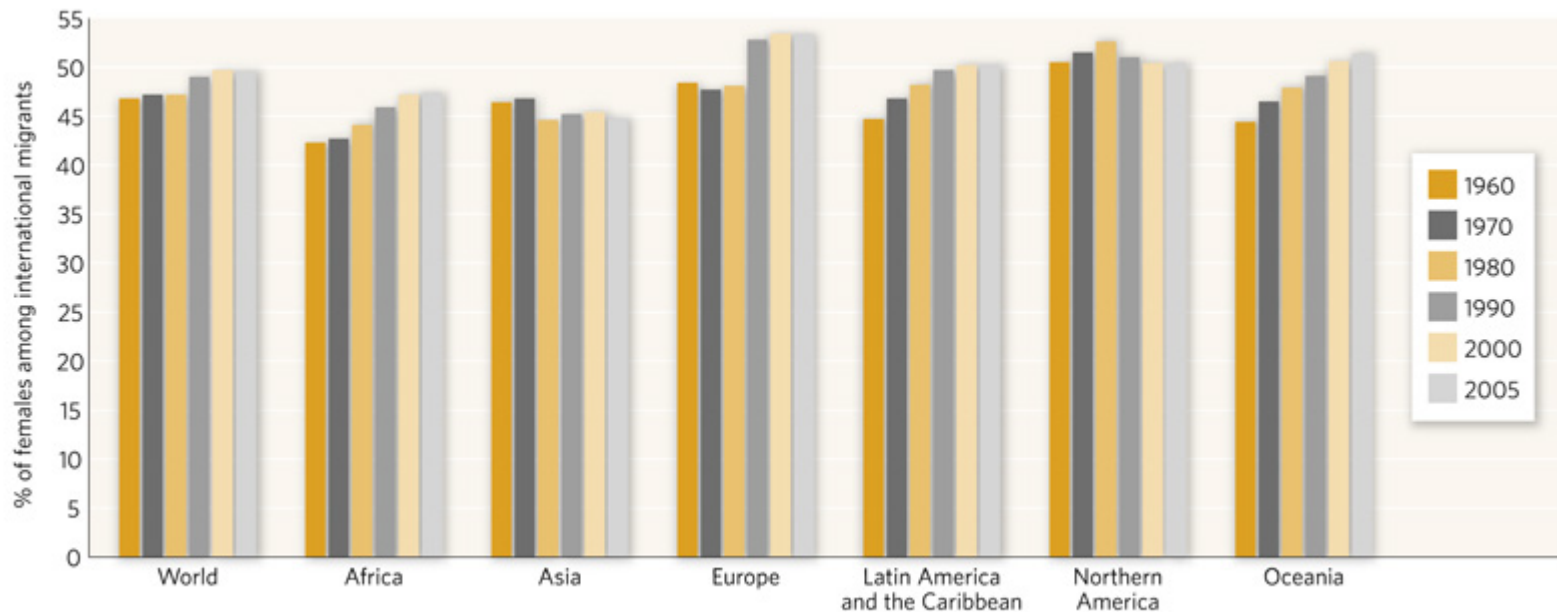
Slovensko izseljevanje 1870 - 2017

Dolenjska / Bela Krajina

- Epicenter slovenskega izseljevanja v vseh obdobjih

Feminizacija migracij danes?

Figure 5: Trends in Female Migration by Continent/Region, 1960-2005

Source: UN Population Division. 2006. Trends in Total Migrant Stock: The 2005 Revision.

Žensko delo v slovenskih migracijah

- Aleksandrinke
- Slamnikarice
- Služkinje

Približna ocena - **38% žensk v slovenskem izseljenstvu**

SKRIBSTVENO DELO

- SOBARICE
- KUHARICE IN
GOSPODINJSKE
POMOČNICE
- VARUŠKE
- VZGOJITELJICE
IN
SPREMLJEVALKE
- DOJILJE

D. Koprivec (2013): Dediščina aleksandrink in spomini njihovih potomcev

PLAČANO GOSPODINJSKO DELO

- »največja kategorija ženskega migrantskega dela, ne samo v dvajsetem in enaindvajsetem stoletju, pač pa dejansko skozi celotno zgodovino migracij. Razlogi so v procesih ekonomskega prestrukturiranja (predvsem agrarnega in v tekstilni industriji), v neenaki porazdelitvi bogastva med regijami in državami ter v spremembah v mednarodni delitvi dela«. (Christiane Harzig 2006)

Aleksandrinke 1880 - 1940

M. Milharčič Hladnik (2015): From Slovenia to Egypt

ŽENSKA MIGRACIJA – ekonomija, emancipacija, emocija

D. Koprivec (2013): Dediščina aleksandrink in spomini njihovih potomcev

OTROCI V DRUŽINSKIH MIGRACIJSKIH KONTEKSTIH

D. Koprivec (2013): Dediščina aleksandrink in spomini njihovih potomcev

OTROCI TU IN OTROCI TAM

Kairo, Egipt (1920. leta)

Renče, Italija (1920. leta)

D. Koprivec (2013): Dediščina aleksandrink in spomini njihovih potomcev

D. Koprivec (2013): Dediščina aleksandrink in spomini njihovih potomcev

D. Koprivec (2013): Dediščina Aleksandrink in spomini njihovih potomcev

TRANSNACIONALNI ČUSTVENI SVETOVI NEKOČ

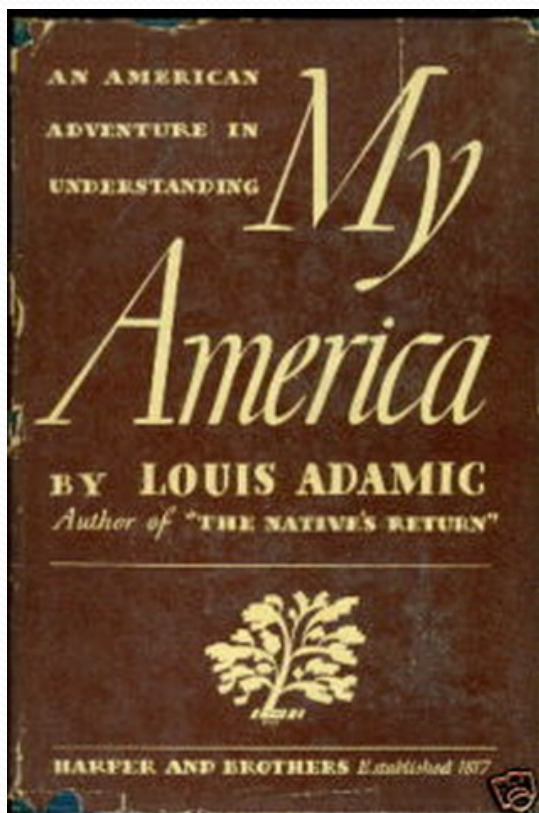

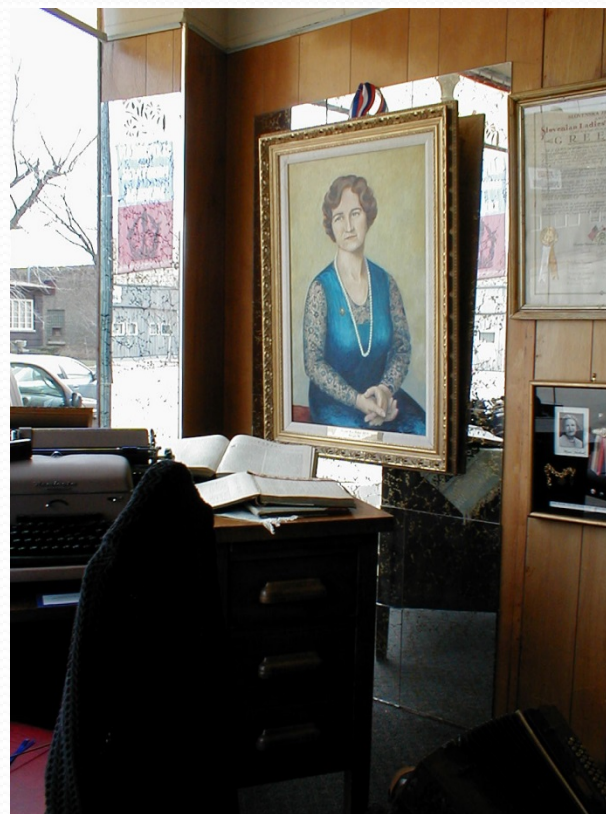
IN DANES

OTROCI KOT SAMOSTOJNI MIGRANTI NEKOČ

Louis Adamič - 1913

Marie Prisland - 1906

IN DANES

Knjige:

- Nikoli ne reci, da te je strah
- V morju so krokodili
- Čas čudežev

- Moja slovenština
- Deček z dvema imenoma
- Knjige Louisa Adamiča

PREGNANCI IN BEGUNCI NEKOČ

Prva svetovna vojna

- 65.000 slovenskih beguncev iz Avstrijskega primorja v notranjost monarhije,
- 12.000 slovenskih beguncev v notranjost Italije

Goriški muzej Kromberk – publikaciji ob razstavi

Gorizia/Gorica 1918

Vir: <http://www.sempeter-vrtojba.si/o-obcini/predstavitev/zgodovina/>

Prva svetovna vojna - generator narodnih manjšin

Povojna politična Evropa:

- na ozemlju razpadlih imperijev nove države
- 11.000 km novih državnih mej

Mnogi Evropejci brez ali izven matičnih nacionalnih držav – selitve, pregnanstva in begunstvo „bibličnih razsežnosti“ deset let po koncu vojne

Narodne manjšine – 30 milijonov evropskega prebivalstva

Preganjanje in raznarodovanje narodnih manjšin (Primorska, Avstrijska Koroška, Prekmurje)

- begunstvo
- izseljevanje

Iz Julijske krajine 100.000 Slovencev in Hrvatov v

- Jugoslavijo (70.000)
- Argentino (20.000)
- Francijo, Egipt

PREGNANCI IN BEGUNCI NEKOČ

Druga svetovna vojna

- z ozemlja današnje Slovenije (prisilno) deportiranih okrog 100.000 ljudi
- Izgon obsavsko-obsoteljskega prebivalstva
- Izgon koroških Slovencev - 1000
- Izgon Primorcev
- Judje in Romi

Po letu 1945

- 20.000 slovenskih beguncev – Displaced Persons – DP v avstrijskih in italijanskih taboriščih
- 1991 – 1995 vojna v Jugoslaviji
- Evakuacija ljudi „s slovenskim poreklom“ iz Sarajeva – november 1992 – okoli 350, najmlajši 6 mesecev star dojenček

Izgon obsavsko-obsoteljskega prebivalstva

- Iz Posavja in Obsotelja so nacisti izgnali okrog 43.000 ljudi ali pribl. 83 odstotkov prebivalstva v nemška delovna taborišča ali na kmetije in posestva
- Suženjsko – prisilno delo: »cenena delovna sila nemškega rajha«

Spomin in pozaba

- Dan pregnancev – 7. junij
- Muzej v Brestanici-Rajhenburg
- *Spomini in pričevanja* - 488 avtobiografskih zgodb z bogatim fotografskim gradivom in pesmimi, napisanimi v izgnanstvu (Žnidaršič, Kaplan 2003, 2006, 2012)
- Projekt in spletna stran *Forced labour 1939-1945*, prisilno in suženjsko delo (20 slovenskih pričevalcev)

Druga svetovna vojna - generator novih narodnih manjšin, ljudi brez države

Mnogi Evropejci brez ali izven matičnih nacionalnih držav – selitve, pregnanstva in begunstvo „bibličnih razsežnosti“ deset let po koncu vojne:

- ilegalni prebegi na slovenski severni in zahodni meji – 45.000 uspešnih, 33.000 neuspešnih
- Italijansko govoreče prebivalstvo – 30.000
- Kočevarji – 12.000

IN DANES

Število Slovencev, ki so se odselili

Vir: Surs

8.129

slovencev se je izselilo v letu 2014

SURS – kompleksnost podatkov

2016

- Izseljenih 15.572
- Priseljenih 16.623
- Po državljanstvu je že 18 let večje izseljevanje kot priseljevanje
- Izseljevanje Avstrija 27%

Nemčija 20%

Švica, Anglija

Priseljevanje v 20./21. stoletju

- 1970 dalje - iz jugoslovanskega prostora, študenti iz neuvrščenih držav
- 1991-1995 – begunci (začasno)
- 2000 – 2018 - delovni migranti, združevanje družin, izobraževanje

- Prosilci za azil
- 2000 – 2015 18.000 prosilcev – 375 odobrenih (2%)
- 2016 – 2017 – približno 17% odobrenih

Viri

- Milharčič Hladnik, Mirjam (2015). *Žensko delo in gospodarstvo v migracijskem kontekstu – zgodovinski primeri v luči sedanjosti. Žensko delo: Delo žensk v zgodovinski perspektivi* (ur. Žarko Lazarević, Mojca Šorn, Nina Vodopivec). Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino.
- Milharčič Hladnik, Mirjam (2015). *Otroci v migracijskih kontekstih. Slovensko izseljenstvo v luči otroške izkušnje* (ur. Janja Žitnik Serafin). Ljubljana: Založba ZRC SAZU.
- Adamič, Louis (1933). *Smeh v džungli: avtobiografija ameriškega priseljenca*. Ljubljana: Tiskovna zadruga.
- Koprivec, Daša, (2013). *Dediščina aleksandrink in spomini njihovih potomcev*. Ljubljana: ZRC SAZU
- Svolfšak, Petra (2016). *Begunstvo – nedokončana zgodba, v: Begunci, Slovenski begunci s soške fronte* (ur. Beguš, I., Klavora, M.), Nova Gorica, str. 8–17.